

C Predikce vývoje makroekonomických indikátorů

Prameny tabulek a grafů: ČSÚ, MPSV

C.1 Ekonomický výkon

Minulý vývoj HDP

Ve 2. čtvrtletí 2013 se reálný HDP³ meziročně snížil o 1,3 % (*proti 1,9 %*), což v mezičtvrtletním srovnání představovalo růst o 0,6 % (*proti stagnaci*). Ekonomika tak sice vystoupila z recese, v níž se nacházela od 4. čtvrtletí 2011, s přihlédnutím k přetrvávající hluboce záporné produkční mezeře má ale toto konstatování zatím čistě formální charakter.

Uvedený mezičtvrtletní růst HDP byl z pohledu výdajů na HDP tažen saldem zahraničního obchodu a změnou stavu zásob a cenností. Pozitivní vývoj bilance zahraničního obchodu vycházel z relativně nečekaného oživení evropské ekonomiky a rovněž ze slabé domácí poptávky, která limitovala dovoz. Jakákoliv interpretace vývoje změny zásob a cenností v reálném čase je s ohledem na to, jak často a jak velkým revizím tato položka podléhá, spíše spekulací.

Z pohledu meziročního vývoje byl uvedený reálný pokles HDP dán negativním vývojem tvorby hrubého kapitálu, a to jak reálným poklesem tvorby hrubého fixního kapitálu, tak negativní meziroční změnou stavu zásob a cenností. Příspěvek spotřeby domácností byl sice kladný, ale nízký. I nadále tak platí, že je domácí poptávka velmi slabá.

Mírné zlepšení ekonomické aktivity ve 2. čtvrtletí 2013 lze dokumentovat i na vývoji hrubé přidané hodnoty, která mezičtvrtletně vzrostla o 0,4 %, tedy méně než HDP. V meziročním srovnání se hrubá přidaná hodnota reálně snížila o 0,8 %. Z tohoto pohledu je možné nečekaně vysoký mezičtvrtletní růst HDP zčásti interpretovat jako důsledek volatility salda čistých daní v návaznosti na předzásobením cigaretovými kolkoy při změně spotřební daně.

V rámci výdajů na konečnou spotřebu vzrostla spotřeba domácností o 0,1 % (*proti poklesu o 0,9 %*), zatímco spotřeba vlády meziročně vzrostla o 1,8 % (*proti 0,3 %*). K silnému meziročnímu poklesu tvorby hrubého kapitálu o 14,0 % (*proti 7,7 %*) přispěl jak pokles tvorby hrubého fixního kapitálu o 5,0 % (*proti 5,2 %*), tak i snížení stavu zásob a cenností s příspěvkem k růstu HDP ve výši -2,1 p. b. (sezónně očištěno).

Ve 2. čtvrtletí 2013 došlo rovněž k reálnému růstu vývozu o 0,5 % (*proti poklesu o 0,3 %*) a poklesu dovozu o 1,7 % (*proti 0,8 %*).

Reálná spotřeba domácností sice ve 2. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostla, ale po mezičtvrtletním růstu v 1. čtvrtletí došlo naopak k mezičtvrtletnímu poklesu o 0,1 %. Meziroční reálný růst spotřeby domácností byl z pohledu její struktury způsoben růstem výdajů na předměty dlouhodobé spotřeby a služby. Připomeňme, že výdaje na předměty dlouhodobé spotřeby jsou velmi volatilní.

Tvorba hrubého fixního kapitálu zaznamenala v uvedeném období jak mezičtvrtletní, tak meziroční reálné zhoršení. Současně došlo k dalšímu meziročnímu reálnému poklesu všech klíčových typů investic. Právě pohled na vývoj investic jasně poukazuje na přetrvávající slabou kondici domácí poptávky.

Výrazně kladný příspěvek zahraničního obchodu k růstu HDP ve výši 1,6 p. b. (sezónně očištěno) byl realizován při zlepšení směnných relací. Reálný hrubý domácí důchod proto ve 2. čtvrtletí 2013 klesl relativně méně než HDP, konkrétně o 0,5 % (*proti 1,9 %*).

V nominálním vyjádření HDP ve 2. čtvrtletí 2013 vzrostl o 0,2 % (*proti poklesu o 1,5 %*).

Z pohledu důchodové struktury HDP se ve 2. čtvrtletí 2013 zvýšily náhrady zaměstnancům o 0,4 % (*proti 1,0 %*) při růstu mezd a platů o 0,1 % (*proti 1,0 %*). Současně o 0,8 % (*proti poklesu o 4,5 %*) vzrostl hrubý provozní přebytek a smíšený důchod. Uvedený nominální růst však s ohledem na vývoj inflace i nadále představoval negativní impuls pro vývoj reálného disponibilního důchodu domácností.

Mezi publikací čtvrtletních národních účtů z 3. 9. 2013 a předběžné sestavy ročních národních účtů za rok 2012 z 1. 10. 2013, která se projevila i v úpravě čtvrtletních národních účtů, došlo k posunům ve struktuře HDP. Vzhledem k tomu, že sada dat z 3. 9. 2013 vstupovala jako datový zdroj pro přípravu makroekonomického rámce návrhu státního rozpočtu pro rok 2014, považujeme za podstatné na tyto změny poukázat. Klíčové změny jsou shrnuty v tabulce C.1.1.

³ Mezičtvrtletní změny komentované v textu jsou vyjádřeny na základě sezónně očištěných dat, v ostatních případech jsou použita sezónně neočištěná data.

Tabulka C.1.1: Revize HDP a jeho složek
meziroční růsty v %, difference v p. b.

		2012	2013
		H1	
HDP	říjen 2013	-1,0	-2,1
<i>stálé ceny</i>	září 2013	-1,2	-2,1
	<i>diference</i>	0,2	0,0
Výdaje domácností na spotřebu	říjen 2013	-2,1	-0,7
<i>stálé ceny</i>	září 2013	-2,7	-0,2
	<i>diference</i>	0,5	-0,4
Výdaje vládních inst. na spotřebu	říjen 2013	-1,9	1,5
<i>stálé ceny</i>	září 2013	-1,2	1,2
	<i>diference</i>	-0,7	0,3
Tvorba hrubého fixního kapitálu	říjen 2013	-4,5	-5,7
<i>stálé ceny</i>	září 2013	-2,7	-5,8
	<i>diference</i>	-1,8	0,1
Vývoz zboží a služeb	říjen 2013	4,5	-2,4
<i>stálé ceny</i>	září 2013	4,0	-1,4
	<i>diference</i>	0,4	-1,0
Dovoz zboží a služeb	říjen 2013	2,3	-3,3
<i>stálé ceny</i>	září 2013	2,3	-2,1
	<i>diference</i>	0,0	-1,2
HDP	říjen 2013	0,6	-0,5
<i>běžné ceny</i>	září 2013	0,2	-0,8
	<i>diference</i>	0,4	0,3
Náhrady zaměstnancům	říjen 2013	1,8	-0,1
<i>běžné ceny</i>	září 2013	1,5	0,1
	<i>diference</i>	0,4	-0,3
Hrubý provozní přebytek	říjen 2013	-1,2	-0,1
a smíšený důchod	září 2013	-1,6	-1,5
<i>běžné ceny</i>	<i>diference</i>	0,5	1,4

Predikce HDP

Predikce HDP a jeho výdajových složek je ovlivněna obdobnými rizikovými faktory jako v červencové predikci, střednědobá vnější rizika se nicméně snížila.

Na základě dat o vývoji jednotlivých výdajových složek HDP, zdrojů hrubé přidané hodnoty a konjunkturálních ukazatelů se domníváme, že se relativně silný mezičtvrtletní růst reálného HDP ve 2. čtvrtletí 2013 nebude ve 3. ani ve 4. čtvrtletí opakovat. Stejně jako v minulé predikci tak předpokládáme, že se ekonomika ve 2. pololetí 2013 bude oživovat pozvolna. Pro celý rok 2013 predikujeme pokles reálného HDP o 1,0 % (*proti 1,5 %*), v roce 2014 by se HDP mohl zvýšit o 1,3 % (*proti 0,8 %*). Z hlediska struktury výdajů na HDP je změna v predikci na rok 2014 dána zvýšením příspěvku hrubých domácích výdajů k růstu HDP. Domníváme se, že v důsledku plánované podpory některých investic do infrastruktury, avizovanému růstu platů v některých

segmentech vládního sektoru a jeho možnému efektu na mzdy a platy v soukromém sektoru, bude vývoj tvorby hrubého fixního kapitálu a spotřeby domácností o něco lepší než v červencové predikci. Kladný příspěvek salda zahraničního obchodu zůstal na stejné úrovni.

Spotřeba domácností byla i v 1. pololetí 2013 negativně ovlivněna vývojem reálného disponibilního důchodu domácností v důsledku napjaté situace na trhu práce a rovněž z ní plynoucího omezeného tlaku na růst nominálních mezd. Očekáváme, že tento faktor bude působit i ve 2. polovině roku 2013 a predikujeme růst spotřeby domácností pouze o 0,2 % (*proti poklesu o 0,8 %*), kdy rozdíl vychází především ze zvýšení dynamiky nominálních mezd. Současně očekáváme v zásadě stagnaci míry hrubých úspor na 10,5 %⁴. Pro rok 2014 počítáme s růstem spotřeby domácností o 0,9 % (*proti 0,4 %*). Změna predikce je kromě výše zmíněných důvodů dána také úpravou prognózy míry inflace.

Předpokládáme, že spotřeba vlády v roce 2013 vzroste o 0,8 % (*proti 0,5 %*) a v roce 2014 o 0,2 % (*proti poklesu o 0,9 %*). Změna predikce pro rok 2014 odráží návrh státního rozpočtu.

Pokles tvorby hrubého fixního kapitálu chápeme jako výslednici slabé domácí poptávky, nízké dynamiky interních zdrojů financování investičních projektů, kterou můžeme odečíst z vývoje hrubého provozního přebytku, a nízkého příspěvku vládních investic. Pro rok 2013 predikujeme pokles reálné tvorby hrubého kapitálu o 7,9 % (*proti 5,7 %*) při snížení investic do fixního kapitálu o 4,8 % (*proti 4,3 %*). Hlavní část úpravy červencové predikce tak vychází z více pesimistického pohledu na vývoj změny zásob a ceností. Pro rok 2014 predikujeme růst tvorby hrubého kapitálu o 0,9 % (*proti 1,3 %*), zatímco tvorba hrubého fixního kapitálu by se měla snížit o 0,8 % (*proti 0,6 %*).

Negativní příspěvek hrubých domácích výdajů k růstu HDP bude v roce 2013 tlumen kladným příspěvkem zahraničního obchodu. Predikujeme nepatrný pokles reálného vývozu v roce 2013 o 0,1 % (*proti 1,1 %*) a pokles dovozu o 0,9 % (*proti 1,4 %*). Zlepšení predikce příspěvku zahraničního obchodu vychází z rychlejšího oživení ekonomik hlavních obchodních partnerů.

Očekáváme, že se v příštím roce reálný vývoz zvýší o 3,3 % (*proti 2,9 %*) a dovoz o 2,7 % (*proti 2,4 %*).

⁴ Míra hrubých úspor domácností za rok 2012 byla výše zmíněnou revizí dat snížena z 11,2 % na 10,8 %. To do jisté míry relativizuje výrok, že se nízká důvěra spotřebitelů projevila ve velkém nárůstu míry úspor. Za 1. pololetí 2013 dokonce došlo k meziročnímu poklesu míry úspor o 0,3 p. b.

C.2 Ceny

Spotřebitelské ceny

Meziroční růst spotřebitelských cen dosáhl v září 1,0 % (*proti 1,5 %*). Dominantně byl určen administrativními opatřeními, ze kterých na zvýšení nepřímých daní připadalo 0,9 p. b. a na dopad změn regulovaných cen 0,3 p. b. Tržní vlivy tedy meziroční inflaci snižovaly. Pokračující dezinflace neodpovídá vyznění červencové predikce, přičemž se na chybě predikce podílí příspěvky jak tržních tak administrativních vlivů.

Z hlediska jednotlivých oddílů spotřebního koše přispívaly k meziroční inflaci v září nejvíce ceny oddílu potraviny a nealkoholické nápoje (0,7 p. b.), které již od počátku roku vykazují ze všech oddílů spotřebního koše nejvyšší meziroční dynamiku (v září 4,6 %).

Ve 4. čtvrtletí **roku 2013** si určující vliv v meziroční inflaci pravděpodobně udrží administrativní opatření, jejichž příspěvek k prosincovému meziročnímu růstu spotřebitelských cen ve výši 1,2 % (*proti 1,8 %*) odhadujeme na 1,1 p. b. (*proti 1,3 p. b.*). **Průměrná míra inflace** by letos měla dosáhnout 1,4 % (*proti 1,6 %*).

Rok 2014 by se měl vyznačovat velmi nízkou inflací, jejíž prognózu jsme oproti červencové predikci snížili zejména kvůli novým informacím o příspěvcích administrativních vlivů.

Na této změně se největší měrou podílí odlišný předpoklad o vývoji regulovaných cen, zejména cen elektřiny. Pomineme-li hypotetické nájemné vlastníků, které je specifickou položkou, je subindex elektřina největším individuálním reprezentantem ve spotřebním koši, přičemž k podstatným cenovým změnám by na počátku příštího roku mělo dojít ve třech hlavních částech celkové ceny elektřiny bez DPH. Neregulovaná cena silové elektřiny velmi pravděpodobně výrazně klesne v návaznosti na cenový vývoj na energetických burzách, cenu za distribuci nejspíše svým cenovým rozhodnutím sníží Energetický regulační úřad a pro příspěvek na obnovitelné zdroje energie, který je placen spotřebiteli, byl novými legislativními opatřeními stanoven strop 495 Kč/MWh (v letošním roce příspěvek činí 583 Kč/MWh).

Na základě uvedených skutečností a předpokladů očekáváme, že příspěvek administrativních opatření k meziročnímu růstu spotřebitelských cen bude v prosinci 2014 činit 0,1 p. b. (*proti 0,6 p. b.*), z čehož

na elektřinu by mělo připadat -0,5 p. b. a na zvýšení spotřebních daní z cigaret 0,2 p. b. Administrativní opatření by měla meziroční inflaci v 1. pololetí 2014 dokonce snižovat (viz graf C.2.2).

Celková meziroční inflace v 1. pololetí 2014 by tak měla být velmi nízká, dokonce výrazně pod dolním okrajem tolerančního pásma inflačního cíle ČNB. Nedomníváme se však, že by česká ekonomika byla vystavena riziku dlouhodobějšího deflačního vývoje. Z průzkumů inflačních očekávání ČNB a EK plyne, že ekonomické subjekty s klesající cenovou hladinou nepočítají. Nízká inflace by naopak měla mít pozitivní dopad na spotřebu domácností.

V souvislosti s výše uvedeným se domníváme, že **průměrná míra inflace** v roce 2014 dosáhne pouze 0,7 % (*proti 1,4 %*) při prosincovém meziročním růstu 1,4 % (*proti 1,8 %*).

Predikce inflace odráží také informace, které nebyly známy v termínu datové uzávěrky makroekonomického rámce státního rozpočtu na rok 2014 (například index spotřebitelských cen za září 2013 nebo oznámení některých distributorů elektrické energie o výrazném snížení cen silové elektřiny). Při predikci inflace nemohlo být vzhledem k přijatým předpokladům zohledněno riziko intervencí ČNB na oslabení české koruny (viz kapitola A.3).

Deflátoři

Deflátoři hrubých domácích výdajů, který je komplexním indikátorem domácího cenového vývoje, ve 2. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostl o 0,7 % (*proti 0,3 %*).

V roce 2013 by se deflátoři hrubých domácích výdajů mohl zvýšit o 0,8 % (*proti 0,6 %*), pro rok 2014 pak predikujeme růst deflátoři o 0,6 % (*proti 1,1 %*).

Hodnota **implicitního deflátoři HDP** ve 2. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostla o 1,6 % (*proti 0,4 %*). Velká diskrepance oproti predikci vznikla kvůli relativně silnému zlepšení (růstu) směnných relací o 1,2 % (*proti 0,1 %*).

Deflátoři HDP by letos mohl vzrůst o 1,2 % (*proti 0,6 %*), pro rok 2014 predikujeme jeho zvýšení o 0,5 % (*proti 0,9 %*). Zatím nepředpokládáme, že by se v horizontu predikce silný růst směnných relací z 1. pololetí 2013 v této míře opakoval.

C.3 Trh práce

Trh práce se v uplynulé recesi choval pozoruhodně flexibilně, byť z makroekonomického pohledu poněkud nestandardně. Podle očekávání se zvýšil – byť nepříliš výrazně – počet registrovaných nezaměstnaných. Současně však, převážně díky přírůstku příležitostných pracovních aktivit realizovaných v důsledku okamžité potřeby posílení příjmů, rostla i zaměstnanost (měřená počtem osob).

Zaměstnanost

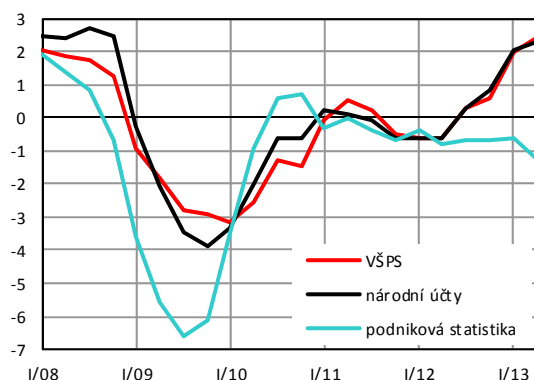
Zaměstnanost podle výběrového šetření pracovních sil ve 2. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostla o 1,3 % (proti 0,7 %) zejména díky trvajícím přírůstkům v terciárním sektoru. Sekundární sektor pokračoval v poklesu především ve zpracovatelském průmyslu a stavebnictví.

K výraznému zvýšení počtu zaměstnanců o 2,4 % (proti 0,8 %) došlo pravděpodobně opět v důsledku nárůstu pružných forem pracovních úvazků, které zaměstnavatelům umožňují příležitostné zaměstnávání (formální i neformální) v závislosti na aktuálních zakázkách. Dokladem této změny ve způsobu zaměstnávání je i pokles počtu osob v evidenčním stavu o 1,2 % (přepočtený na ekvivalent plné pracovní doby).

Budoucí vývoj v této oblasti je mimořádně nejistý. Nabídka práce pravděpodobně zůstane vysoká (viz ekonomická aktivita dále). Poptávka bude záviset jak na intenzitě ekonomického oživení, tak i na ekonomické situaci podnikové sféry spjaté s potřebou zvýšit produktivitu práce.

Graf C.3.1: Zaměstnanost dle různých statistik

meziroční změna v %, podniková statistika přepočtena na ekvivalent plné pracovní doby

Nepříznivé hospodářské podmínky se projevovaly v pokračujícím poklesu počtu zaměstnavatelů (trvajícím již od poloviny roku 2011).

Vzhledem k situaci na trhu práce očekáváme pro rok 2013, po zohlednění výsledku 1. pololetí, nárůst zaměstnanosti o 1,2 % (proti 0,5 %). Pro rok 2014

přepokládáme postupnou racionalizaci počtu zaměstnanců. Na růstu zaměstnanosti o 0,4 % (proti poklesu o 0,2 %) by se ale mělo podílet i schválené navyšování míst ve vládním sektoru u ozbrojených složek, na úřadech práce a finanční kontrole.

Míra zaměstnanosti ve věku 15–64 let vykazuje od poloviny roku 2010 zrychlující se růst, a to bez ohledu na výkonnost ekonomiky. Ve 2. čtvrtletí 2013 se meziročně zvýšila o 1,3 p. b. na 67,8 % (proti 67,4 %).

Nárůst míry zaměstnanosti byl nejvýraznější ve věkové kategorii 55–64 let a u vysokoškolsky vzdělaných. Podle posledních šetření ČSÚ lze navíc očekávat pokračování této tendence.

Míra ekonomické aktivity (15–64 let) ve 2. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostla o 1,7 p. b. na 73,0 % (proti 72,7 %) Tento nárůst odráží zejména zvýšenou motivaci domácností kompenzovat formálními i neformálními výdělečnými aktivitami skutečný (či očekávaný) pokles reálného disponibilního důchodu.

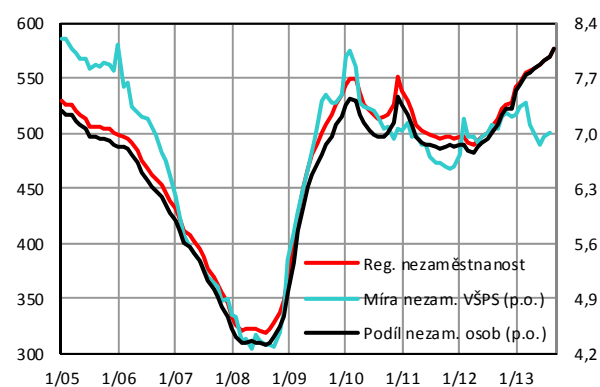
Ke zvyšování míry participace vedle nárůstu pracovní aktivity významně přispívá, a nejbližších letech nadále připívat bude, změna demografické struktury (viz kap. B.1).

Nezaměstnanost

Různé ukazatele nezaměstnanosti poskytují na její vývoj poněkud rozporuplný pohled (viz graf C.3.2).

Graf C.3.2: Ukazatele nezaměstnanosti

sezónně očištěná data, registrovaná nezaměstnanost v tis. osob, míra nezaměstnanosti VŠPS a podíl nezaměstnaných osob 15–64 (MPSV) v %

Sezónně očištěná registrovaná nezaměstnanost

ve 3. čtvrtletí 2013 potvrdila růstovou tendenci. Nárůst nezaměstnanosti vzhledem k délce trvání a hloubce recese sice není dramatický, ale úroveň sezónně očištěné nezaměstnanosti od března 2013 každý měsíc překonává historická maxima.

Novým problémem je fakt, že růst nezaměstnanosti (včetně dlouhodobé) je výraznější v nižších věkových kategoriích. Vyšší než obvyklý počet nových uchazečů z řad absolventů škol poukazuje na jejich horší připravenost na aktivní vstup na trh práce. Výrazným sociálním problémem je nárůst průměrné doby trvání registrované nezaměstnanosti, která se již blíží k 12 měsícům.

Pro interpretaci **míry nezaměstnanosti podle VŠPS** je nutné vzít do úvahy definici nezaměstnaného – je jí osoba, která v referenčním týdnu neodpracovala ani 1 hodinu, hledala aktivně práci a byla schopna nastoupit do zaměstnání do 14 dnů. Mnozí registrovaní nezaměstnaní mohou být v tomto pojetí díky možnosti časově i odměnou omezených výdělečných aktivit považováni za zaměstnané. V podmínkách nárůstu podílu kratších a příležitostných úvazků je tedy zřejmé, že nezaměstnanost podle VŠPS vykazuje nižší dynamiku.

Míra nezaměstnanosti VŠPS dosáhla ve 2. čtvrtletí 2013 hodnoty 6,7 % (*proti 7,2 %*). Z meziročního pohledu se jednalo o stagnaci. Zarážející ovšem je náhlý prudký mezičtvrtletní pokles o 0,3 p. b. na sezónně očištěných datech (viz graf C.3.2), jehož příčinu neumíme jednoznačně identifikovat.

V důsledku nižšího než očekávaného nárůstu počtu nezaměstnaných podle VŠPS ve 2. čtvrtletí 2013 počítáme jen s mírným růstem míry nezaměstnanosti na 7,1 % (*proti 7,5 %*) v roce 2013 a na 7,3 % (*proti 7,6 %*) v roce 2014, kdy by sezónně očištěná míra nezaměstnanosti měla dosáhnout vrcholu.

Mzdy

Mzdový nárůst ve 2. čtvrtletí 2013 již na rozdíl od předchozích dvou čtvrtletí nebyl ovlivněn legislativně-administrativními změnami. Obecně nedošlo ke změně obezřetného chování podniků a institucí v oblasti odměňování. Na umírněném růstu mezd se nadále podílely převážně vyšší příjmové (funkční) kategorie.

Průměrná nominální mzda (podniková, přepočtená na plný úvazek) ve 2. čtvrtletí 2013 vzrostla o 1,2 % (*proti 1,0 %*). V podnikatelské sféře, ovlivňované aktuální situací na trhu, vzrostla průměrná mzda nominálně o 1,1 %, (reálně pokles o 0,4 %) spíše růstem podílu mimořádných odměn (vyjma segmentu průmyslu a dopravy), vliv přesčasové práce se dále snížil. V nepodnikatelské sféře se průměrný nominální plat zvýšil o 1,9 % (reálně o 0,4 %). Nárůst ve veřejné správě a vzdělávání, který k tomuto přírůstku významně přispěl, byl však omezený na 2. čtvrtletí, neboť byl daný převážně odměnami pracovníkům s vyššími příjmy.

Zohlednění dat za 2. čtvrtletí v kombinaci se změnou výhledu hospodářské situace vedlo k úpravě odhadu meziročního růstu nominální mzdy v roce 2013 na 0,9 % (*proti 0,8 %*). Predikci pro rok 2014 ve výši 2,3 % neměníme, neboť vedle rychlejšího růstu objemu mezd předpokládáme také vyšší dynamiku zaměstnanosti.

Objem mezd (metodika národních účtů, domácí koncept) ve 2. čtvrtletí 2013 vzrostl jen o 0,1 % (*proti 1,0 %*). Tato stagnace objemu mezd a platů je důsledkem obtížné důchodové situace podnikové sféry po proběhlé recesi.

Pro rok 2013 očekáváme mírný růst objemu mezd a platů o 0,8 % (*proti 0,7%*). Pro rok 2014 v kontextu jak pomalého postupného zlepšování ekonomické situace, tak rozhodnutí vlády o 2% navýšení prostředků na platy v rozpočtové sféře předpokládáme růst objemu mezd a platů o 2,5 % (*proti 2,1 %*).

C.4 Vztahy k zahraničí

(v metodice platební bilance)

Vnější nerovnováha, vyjádřená poměrem salda běžného účtu k HDP, dosáhla ve 2. čtvrtletí 2013 v ročním vyjádření $-2,0\%$ (proti $-2,3\%$), a meziročně se tak zhoršila o 0,5 p. b. Schodek bilance výnosů se sice prohloubil o 2,4 p. b., na druhou stranu se ale o 1,5 p. b. zvýšil přebytek obchodní bilance. Bilance běžných převodů se zlepšila o 0,3 p. b., bilance služeb pak o 0,1 p. b.

Exportní trhy⁵, jejichž dynamika se v souvislosti se zhoršeným vnějším prostředím po dva roky snižovala, se v 1. čtvrtletí 2013 snížily o 0,2 %. Ve 2. čtvrtletí byl opět zaznamenán růst, i když zatím spíše symbolický (o 0,2 %). Na zahraniční poptávce se toto zlepšení zatím neprojevuje, vývozy do nejdůležitějších partnerských zemí většinou spíše stagnují. Obrat k postupnému ožívání zahraničního obchodu a zřetelnější růst exportních trhů předpokládáme nejdříve ke konci roku 2013. V letošním roce by tak exportní trhy mohly vzrůst o 0,6 % (proti poklesu o 1,3 %). Pro rok 2014 počítáme s dalším mírným ožíváním světové ekonomiky, doprovázeným růstem exportních trhů o 2,7 % (proti 2,2 %). Exportní výkonnost, jež indikuje změnu podílu objemu českého zboží na zahraničních trzích, by letos měla poklesnout o 0,8 % (proti růstu o 0,1 %), v příštím roce by ale mohlo dojít k opětovnému růstu ve výši cca 0,7 % (proti 0,8 %).

Pro druhou polovinu roku očekáváme se zlepšováním vnějšího prostředí i postupným růstem domácí poptávky nárůst objemu zahraničního obchodu se zbožím. Přebytek obchodní bilance v roce 2013 odhadujeme na 4,7 % HDP (proti 4,0 %), v roce 2014 pak na 5,0 % HDP (proti 4,1 %).

Ve 2. čtvrtletí 2013 dosáhl schodek palivové bilance (SITC 3) v ročním vyjádření 4,9 % HDP (proti 4,8 %). Vzhledem ke scénáři cen ropy předpokládáme, že

v průběhu let 2013 a 2014 dojde k poklesu cen paliv a mírnému snížení schodku palivové bilance. Ten by tak v roce 2013 mohl dosáhnout 4,8 % HDP (proti 4,7 %), v roce 2014 pak 4,6 % HDP (proti 4,4 %).

V průběhu 1. pololetí 2013 vzrostly příjmy i výdaje u všech položek bilance služeb. Po více než dvou letech se přitom aktivní saldo mírně zvýšilo. Největší vliv na to měl silný nárůst příjmů z tzv. ostatních služeb. Celkový přebytek bilance služeb ve 2. čtvrtletí 2013 v ročním vyjádření meziročně vzrostl o 0,1 p. b. na 1,5 % HDP (proti 1,4 %). Předpokládáme, že přebytek bilance služeb letos zůstane na úrovni 1,5 % HDP (proti 1,4 %), v roce 2014 by se mohl nepatrně zvýšit na 1,6 % HDP (proti 1,5 %).

Schodek bilance výnosů, která zahrnuje reinvestované a repatriované zisky zahraničních investorů, se na roční bázi ve 2. čtvrtletí 2013 meziročně prohloubil o 2,4 p. b. na 8,0 % HDP (v souladu s *predikcí*). Stojí za tím poměrně výrazný nárůst odlivu investičních výnosů v podobě dividend vyplacených zahraničním vlastníkům tuzemských přímých investic. Zlepšila se sice bilance náhrad zaměstnancům, ta má ale na celkovou bilanci výnosů podstatně menší vliv. Očekáváme, že se schodek bilance výnosů bude dále, byť jen mírně, prohlubovat. Letos by tak mohl dosáhnout 8,1 % HDP (proti 8,2 %), v roce 2014 pak 8,2 % HDP (proti 8,3 %).

V uvedených souvislostech předpokládáme, že v roce 2013 dojde ke zlepšení salda běžného účtu na $-1,7\%$ HDP (proti $-2,3\%$), pro rok 2014 počítáme s deficitem BÚ ve výši 1,4 % HDP (proti 2,4 %). Schodek běžného účtu na této úrovni nezakládá žádná rizika pro vznik makroekonomické nerovnováhy.

⁵ Vážený průměr růstu dovozu zboží šesti nejvýznamnějších obchodních partnerů (Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Velké Británie a Rakousko).

C.5 Mezinárodní srovnání

Srovnání za období do roku 2012 včetně vychází ze statistik Eurostatu, od roku 2013 jsou použity vlastní propočty na bázi reálných směnných kurzů.

Při využití metody parity kupní síly se porovnávání ekonomického výkonu jednotlivých zemí v rámci EU provádí v PPS (standardech kupní síly). PPS je umělá měnová jednotka, která vyjadřuje množství statků, které je v průměru možné zakoupit za 1 euro na území EU27 po kurzovém přepočtu u zemí, které používají jinou měnovou jednotku než euro. V roce 2012 činila parita kupní síly ČR podle aktualizovaných údajů Eurostatu 18,03 CZK/PPS v porovnání s EU27 či 17,31 CZK/EUR v porovnání s EA12.

V důsledku recese se v roce 2009 HDP na obyvatele přepočtený pomocí **běžné parity kupní síly** ve všech sledovaných zemích, s výjimkou Polska, snížil. Zatímco většina států se z krize postupně zotavila, v Řecku pokračuje propad absolutní ekonomické úrovně již pátý rok v řadě. K mírnému poklesu došlo také v roce 2010 v Chorvatsku, v letech 2011 a 2012 v Portugalsku a v roce 2012 ve Slovinsku. V těchto zemích se kromě absolutní úrovně snížila rovněž relativní ekonomická úroveň vůči zemím EA12. Největší propad zaznamenalo Řecko, jehož relativní úroveň byla v roce 2012 o více než 16 p. b. nižší než v roce 2009. Ekonomická úroveň v porovnání s průměrem zemí EA12 se naopak nejrychleji zvyšuje v pobaltských státech, v letech 2013 a 2014 by však tempo reálné konvergence mělo mírně zpomalit.

Ekonomická úroveň ČR, měřená hrubým domácím produktem na obyvatele přepočteným pomocí běžné parity kupní síly, dosáhla v roce 2012 přibližně 20 300 PPS, což odpovídalo 73 % ekonomické úrovně EA12. Po období konvergence, kdy se v letech 2000 až

2007 relativní ekonomická úroveň ČR v porovnání se zemími EA12 zvýšila o 13 p. b., dochází od roku 2010 k její stagnaci. Relativní ekonomická úroveň ČR vůči EA12 by se přitom s ohledem na dynamiku HDP neměla měnit ani v letech 2013 a 2014.

Alternativní přepočet HDP na obyvatele pomocí běžného **směnného kurzu** bere v úvahu tržní ocenění měny a z něho vyplývající různou úroveň cenových hladin. V roce 2012 tento ukazatel v případě ČR činil cca 14 600 EUR, tedy polovinu úrovně EA12. Z důvodu očekávaného znehodnocení koruny vůči euru pro rok 2013 předpokládáme mírný pokles absolutní i relativní úrovně.

Pokud jde o srovnání cenových hladin, v ČR se v roce 2012 **komparativní cenová hladina HDP** snížila o 1 p. b., a dosáhla tak 69 % průměru EA12. Očekávaný mírný pokles cenové hladiny o další 2 p. b. v roce 2013 by měl napomoci k udržení konkurenceschopnosti české ekonomiky.